

A 4153.

Tõnisson'i
ABD-raamat.

13. trüft.

Trüftitud M. Tõnisson'i küluga.

ABD=raamat.

—❖—
a b d e g h i j k l m n o
p r s t u w ä õ ö ü

A B D E G H
I K L M N O
P R S T U W
Ä Ö Ü

Къ напечатанію этой книги со стороны Лифляндской Еванг.
Лютер. консисторіи препятствій не имѣется.

№ 246.
27. Марта 1901 г.

Г. Эрнъ,
Ассессоръ Консисторіи.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 21-го Декабря 1903 года.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiiviraamatukogu

36493

Печатано въ типографіи Г. Матизена и А. Лаурмана.

Lapse õpetajale juhatuseks.

Tähtede ja lugemise õpetus algab neljandama lehekülje pealt. Esimese lehekülje peal olevad juured ja weiksed tähed on raamatu nime kaunistamiseks pandud. Päewas õpetagu lapsele üks ainuke tükk; kui ta ühe päewaga mõnda tükki heaste selgeks ei jaa, siis võib jelle jaoks teist päewa weel abiks wõtta. Lapsele püütagu õppimist igapidi armsaks teha; õpetajal seisku alati meeles: „Arm jõuab enam kui hirm.“ Uhepuhuga ei wõi last kauemine õpetada, kui kümme minuti; siis pietaagu wahet ja lastagu muud tööd teha ehk mängida; siis algagu jälle õppimine, siis waheaeg ja n. e. kuni jelle päewa tükk õige selge on. Mida noorem laps, feda lühem olgu õpetamise aeg. — Kõige fergem õpetamise wiis on healetamine, kus lapsele tähtede helid ehk healed nõnda kätte õpetatakse, nagu nad sõnades helisewad. Kes feda wiisi tunneb, jee õpetagu lugemise osafese ees otjas olewa kolme ehk nelja tähe healed efiti heaste selgeks, kuni tagu neid edasitagasi kiiimistega ja lastu siis last helina järele sõnu kofku seadida; kus tarwis jeal parandagu ja aidaku ije kõrwalt ka. Tähtede helina tutwustamiseks awal-dan fiin mõned üfsifud sõnad näitujeks, millest lugeja **nende** tähtede heli tähele pangu, mis teistes jämedamine on trükitud. Need sõnad on: **konn**, **kamm**, **wurr**, **kehr**, **küll**, **kes**, **jai**, **pütk**, **aed**, **wõib**, **kapp**, ja **jah**, **lukk** aeg; — täis healiste, tähtede a e i o u ä ö ü helid on ehk lugejale juba enne tuttawad, jest et nad oma nimelega enamiste ühejugufed on; „u i ü“ helid on üfsifult ilmudes tumedamad kui paaris olles. Näitujeks **tuul**, **tule**, **finu**, **jüda**, **jüüd**, (jüid) j. n. e. — Kes healetamisega toime ei jaa, jee õpetagu jell wiijil, mis temal tuttaw on. Õppimise osades awal-datud sõnade arujaamine ning õieti rääkimine ijeäranis 22-st—31-meise tükini, olgu lapse juhatajal igapidi selge, et ta last kõwa ja pehme, pifa ja lühikeste sõnade wahel kindlat wahet lafeb teha, siis on jellest õige lugemisele ja kirjutamisele jäedaw kasu.

W. Tõnisson.

1.

†
i u o a

i u o a

i o a u o i a

u o u ui a

ai o oi a au

ui ai au oi.

ui ai au oi

2.

e n m

e n m

e u n a m o

ui nui ai e

ei o on an

anna ae!

anna ae.

3.

r w l

r w l

r e w u l o

r e w u i ui

wui rui a wai ei

rein, wai on lai.

wai on lai.

4.

S s t d

s s t d

r m s n t st s d

ui sui se sest ta

tai alt mul sul,

muld on must.

muld on must.

5.

b p h

b p h

t s d w h p b h p b ui
tuid tuim ei leib hein ai pai waid
wait, pai eit!

pai eit!

6.

k j g

k j g

h d t g j k al alg ja jah
wai [wait ak wak aed aeg us,
kus on wait?

kus on wait?

7.

ä ö õ ü

ä ö õ ü

ä d ö ü j õ r ü k õ õis sõi jõi
wõi õ kõis üir müir küir ä äi jai
jalg jalk järg järk, mai sõi woid.

mai sõi woid.

8.

aa uu ii ee oo

aa uu ii ee oo

aas maas uus kuus siis wiis ees mees
fool sool tool kuul tuul kaal kiil wiil,
suur mees on siin maas.

suur mees on siin maas.

9.

ää õõ öö üü

äär, wäär, fäär, rõõm, fõõm, mõõf,
jõõf, lõõf, kõõf, müür ehk müir, nüüd
ehk nüid, süüd ehk süid, püüd ehk püid,
must nõõp, uus äär.

10.

rr ll mm nn ss tt ff pp

wurr, mürr, firr, forr, toll, loll, küll,
tamm samm, konn, õnn, lass, fass,
rott, fott, lott, tiff, tõt-ta et-te!
lüt-fa kin-ni! mää-ri wak-fa!

11.

ae ea eu ue oe

aeg, aed, waew, faew, laew, hea pea,
tead, head, teud, tued ehk toed, lued ehk
loed, moed, poeg, fass lõi koera, firp
fargas pulk juus.

12.

öe õu äe öe üe

öed, jõel tõe, õun, lõug tõud, käes,
wäes, päew, näeb, jõed ehk jõed, üel-tud,
kül-mad jõed on mustad, jõel on arw.

13.

a b d e g h i j k l m n
o p r s t u w ä ö ü

alg, efs, hand, jook, foer, lõim, nurm,
paks, raud, suust, kõis, wõib, wärw,
küis, kuus, tööd, laps pu-hub pil-li.

14.

Ö Ö Ö U
o õ ö u

Ö Ö Ö U

Org on lai. Öe-lus wae-wab. Öde
nöe-lub. Öhk lii-gub. Ööpik lau-lab.
Uba õit-seb. Ufs keer-leb. Nur tiksüb.

15.

Ü W Z P
ii w t p

U W Z P

Üks ja kaks. Üir on kal-lis, We-si
woo-lab. Wõi ju-lab. Taim kas-wab.
Tu-li põ-leb. Tuul pu-hub. Pee-ter
lau-lab. Tädi kee-dab put-ru.

16.

R B S
r b j

R B S

Ra-tas wee-reb. Rein lau-lab. Ruun
hir-nub. Rastw til-gub. Bruu-no on poi-
si ni-mi. Sant ker-jab. Sääst kiu-nub.

17.

L E J
l e j

L E J

Lind lau-lab. Li-na kas-wab. Laps

õ=pib. E=ma teeb tööd. E=wa e=hib.
In=gel wal=wab. Iln on tä=na wä=ga
i=lus. I=gal lil=lel i=se lõhn.

18.

K H A

k h a

K H A

Koer jook=seb. Kass kar=gab. Siir
hüp=pab. Karu mü=rab. Arm ai=
tab. Hunt on ti=ge. Wen=na ni=mi
on An-ton. Ar=mas=ta di=gust!

19.

Ä N M

ä n m

Ä N M

Äär on peh=me. Ämm lau=lab. Koo=rik
fõi=dab. Kool len=dab. Me=fi on ma=gus.
Muhk on wa=lus. Mart ldi=tab puud. Mu=ri
u=ri=seb.

20.

J D G
j d g
J D G

Jaan. Jaak. Juu-li on röö-mus. Donn
on jõe ni-mi. Gloo-bus on maa ku-ju. Jü-
ri lueb. Juta nu-tab är-das-te.

21.

A B D E G H J K L M N
O P R S T U W X Y Z ü

Ants. Ge-wa. Hind-ref. Jaa-nus. Kai.
Ne-ti. Peet. Tiit. Mir-ti. Wee-ra. Die.
Kul-la Kein ae! Kott läks kot-ti.

(T ä h e n d u s: Kirjutuse tähtede korbamine on 28-ma lehekülje peal.)

22.

Ned, ait, jälg, jalk, järg, järk, furg,
kurf. king, kink, kuld, kult, laud, laut,
laug, lauk, lind, lint, märg, märk, pang,
pank, fild, filt, särg, särk, wõid, wõit.

23.

Kes, kees, kepp, keeb, kus, kuus, kas,
kaas, kupp, kuub, kell, keel, Mall, maal,
mull, muul, mutt, muud, pott, pood, rott,
rood, sapp, saab, will wiil, wett weed.

24.

Sakk, haak, jutt, juut, latt, laat, koff,
kool, luff, luuf, piff, piif, patt, paat,
pits, piits, ropp, roop, sepp, seep, tatt,
taat, tiff, tiif, utt, uut, west, weest,
watt, waat.

25.

Reed, feet, fuud, fuut, loog, loof,
laad, laat, liig, liif, raag, raaf,
riid, riit, saad, saat, saag, saaf,
siid, siit, sööd, sööt, toob, toop,
tood, toot, wiid, wiit.

26.

Hal=bi, hal=pi, jär=gu järku, ka=na, kan=na
ka=si, kas=si, kol=gu, kol=ku, foi=du, foi=tu,
la=meb, lam=mas, pal=ga pal=ka, ron=ga,
ron=ka, wa=ras, war=ras, wär=gi, wär=fi,
wäl=gu, wäl=ku.

27.

A=der, Aa=der, ka=lu, kaa=lu, ke=da, kee=da,
ki=da, kii=da, ko=li, koo=li, re=del, ree=del, ri=su,
rii=su, sa=bas, saa=bas, sa=da saa=da mu=da,
muu=da, wa=li, waa=li, Wi=ru, wii=ru.

28.

Hoo=bi, hoo=pi, Jaa=gu Jaa=ku, joo=gi,
joo=ki, kii=da, kii=ta, koo=di, koo=ti, lao=da,
laa=ta, mde=da, mde=ta, pii=bu, pii=pu, vii=gi,
pii=ki, paa=di, paa=ti, rii=gi, rii=ki, waa=di,
waa=ti, wää=di, wää=ti.

29.

Qa=gi, la=ki, laf=ki, ku=bu, ku=pu, kup=pu,
ki=da, ki=ti, kit=ti, pu=gu, pa=ku, pak=ku, ra=da,
ra=taš, rat=ta, ta=ba, ta=pa, tap=pa, tu=gi,
tu=ki, tuf=ki, wa=ga, wa=ka, wak=ka.

30.

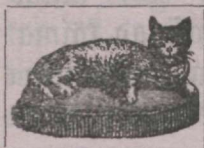
Ge=la=ma, kaa=lu=ma, tu=le=ma, kuu=la=ma,
lu=ge=ma, lüf=ka=ma, hul=gu=ma, hul=ku=ma,
ja=ga=ma, jät=ka=ma, ko=gu=ma, kii=ku=ma,
pu=ge=ma, pak=ku=ma, ra=ba=ma, rap=pi=ma,
fu=ge=ma, fof=ku=ma, fo=ni=ma, foo=ni=ma,
ti=ba=ma, tip=pi=ma, wa=di=ma, waa=ta=ma.

31.

fl, pl, pr, tr, fr.

Klaas, klaar, kliš=ter, kliš=ma, plekk, pliks,
plaks, ploom, plaat, prees, pruun, proow pruu=
ki=ma, trepp, truu, trumm, trükk, troon, kraas,
kruus, kriet, kroon, kraaw, kriips, krist=lik,
kramp, Klaa=ri, Truu=ta trii=gib trii=bu=li=seks
trii=ki=tud klei=ti.

32. Kass.

Kass on hiirte kuningas. Temal on läikivad silmad, pikk saba, neli jalga, jalgade otsas käpad ja teravad küüned. Ta puhastab maja hiirtest ja murrab ka lindusid ja noori jänesid maha, on väga maias ning tige aga puhas ja võib igale poole ronida. Kass näeb öösel niisama kui päeval ja tahab inimese meelitamist.

33. Lammas.

Lammas on palju suurem kui kass. Temal on ka neli jalga, aga tema jalgade otsas on sõrad, ja karwade asemel willad. Lammas sööb talwel heinu, aga suwel rohku. Temast saavad inimesed liha, nahka ja willa. Willadest walmistatakse kõiksugust riidet; nahast tehakse kasulaid ja saani tekkisid.

34. Hobune.

Hobune on kõige suurem kodu elajas. Temal on kaela külles lakk, jalgade otsas sabjad, suur saba ja uhke käit. Ta on julge

ja wahwa, teda tarwitatakse wanfri- ja ratsa-
sõidu juures, käib ka adra ja äki ees, tallab
pahmast ja wiab mitmesugused masinad käima.
Hobune läheb hea harimisega ja hoidmisega
ilusamaks ja oma waendlaste wastu wõitleb ta
tagumiste jalgadega.

35. Laps ja talleke.

Laps: Talleke, miks sa karjud nõnda
haledaste?

Talleke: Minu ema on ära kadunud.

Laps: Kas sa kardad, et sinule keegi hai-
get teeb, kui sa üksi oled?

Talleke: Kartusest ei tea ma midagit,
aga ma tahan oma armja ema juures olla,
niisama nagu sinagi. —

Selle järele tuli wana lammas lähedalle
ja määgis oma tallekest. See hüppas rõdmuga
tema juurde ja ei lastnud teda enesest enam
lahkuda.

36. Hobune ja warblane.

Warblane palus: „Armas hobune! Sull
on sõimes rohkeste toitu, luba sealt mõni
terake ka minule, sest minu kõht on üsna
tühi!“ Hobune wastas lahelt: „Wõta julgeste,
wäike linnuke, siit saab meile mõlematele!“

Nad sõiwad rõõmsaste kohud täis. Kui suwel kange palawaga palju kärpseid saines, kes hobuse kallale tikkusiwad, siis püüdis warblane neid hulga kaupa finni, et nad tema heategijale kahju ei saanud teha.

37. Siired ja konnad.

Siirede ja konnade wahel tõusis kord nii suur riid, et neid keegi enam lepitada ei jõudnud. Mõlemilt poolt walmisti sõa wastu ja koguti sõdijaid. Waewalt oliwad nad lagedalle jõudnud ja suure toredusega sõdimist alganud, kui juba kullid ning waresed juurde lendasiwad ja neid kõiki oma pugudesse sõiwad. — Kõnda juhtub riidlejatele alati.

38. Rebane ja wares.

Rebane tahtis wareselt, kes puu oksa peal oma saaki sõi, liha tülki kätte saada. Ta hakkas warest kiitma ja ütles: „Ah kui ilus sa oled! Sinu noff on palju nägusam, kui teistel lindudel ja sinu pea on lõpmata kena. Küll tahaksin ma hea meelega ka sinu ilust

lauulu healt kuulda!“ — Wares sai kiitusest uhkeks, ustus rebase walet ja hakkas waakuma. Waakudes libises liha tükk noka wahelt lahti ja kuffus rebase ette maha, kes seda ära söi. — Petise juttu ära usu ialgi! —

39. Hea Kuningas.

Ühes Aasia maa jaus elas kord väga hea kuningas, kes suure truudusega oma riiki walitses ja kellegile ülekohut ei teinud. Aga siiski tiutasiwad teda kadedad inimesed ja püüdsiwad tema üle kõlbmata juttusid rääkida. Kord oli ta telkis ja kuulis, kudas soldatid wäljaspool telki teda laimasiwad. Aga kudas maksis ta seda kurja neile kätte? Ta astus telgist wälja ning ütles: „Sõbrad, kui teie mind tahate tiutada, siis minge minuist natuke kaugemale!“ —

40. Musta räästa tarkus.

Palawal põua ajal leidis janune must räästas heina saadu äärest wee pudeli. Et ta lühikese nokaga sealt wett kätte ei saanud, sellepärast püüdis ta pudelit katti nokkida ehk ümber liikata, aga selleks oli temal jõud kasin. Wiimaks leidis ta ometi hea nõuu. Ta korjas weikesti liwa ja wiskas neid pudelisse,

kuni wesi nii kõrgelle tõusis, et ta janu wõis kustutada.

Kes wäsimust ei karda, selle soow läheb täide.

41. Parastamise palk.

Sunt oli hauku kukkunud, mida inimesed tema püüdmiseks oliwad walmistanud. Seda nägi rebane, hakkas hädasse langenud loomakest pilkama ja nimetas teda lolliks, et ta püüdjate kawalusest ei olnud aru saanud. Kui ta nõnda parastas ja ümber haugu ääre sinna ja tänna röömu pärast hüppas, langes ta ise ka sisse.

Ära pilka seda, kes õnnetusse on langenud sest sa ei tea, mis sinule enesele wõib juhtuda!—

42. Kaks sikku.

Sügawa jõe kitsa purde peal juhtusiwad kaks sikku teine teisele wastu tulema. „Tee lahti!“ hüidis esimene. „Kudas sa nõnda tohid käratseda?“ kisendas teine, „mina olin ju enne sind silla peal, sellepärast pööra tagasi ja lasse mind enne üle minna!“ — „Kuhu sa mõistuse oled jätnud?“ karjus esimene, „mina olen sinust wanem ja piaksin tagasi pööрма!“

Ei ialgi!" — Nõnda jonnisivad mõlemad, ega tahtnud kumbgi järele anda, kuni nad särwedega teine teist poksima hakkasid. Kangeft pörutamisest kuffusivad aga mõlemad üle silla ääre jõkke, kust nad waewalt weel eluga peafesivad. —

Nõnda juhtub jonnijatele ikka.

43. Millal maksan?

Millal maksan memme waewa,

See ema piima waewa,

Rahel kael kandemise?

Raswatas kui kaunakesta,

Wiis mind põlles põllu peale,

Pani parmaste waele,

Sületäide keskeella:

Et ei tulnud tuuli peale,

Ega weerend wihma peale!

44. Öpetuse sõnad.

1. Kuule oma wanemate sõna, sest nemad on sind sünnitanud ja ära põlga neid mitte, kui nad wanaks on saanud! — 2. Kes suud ja keelt hoiab, see hoiab hinge ahastuse eest. — 3. Osta tõtt ja tarkust, mõistust ja õpetust, aga ära kanta neid mitte! — 4. Wiin ajab

pillama, kange joomaeg möllama, sellepäraft ei saa keegi targaks, kes nende sõber on. — 5. Vihkamine kihutab riidu, aga armastus katab üleastumise kinni. — 6. Parem pisut õigusega, kui palju ülekohtuga. —

Tähendus: Kui lops selle osa aabitfat on ära õppinud, siis tuleb temale „*Laste lugemise raamat*“ osta, mida M. Tõnisson kirjutanud. Selles raamatus on 145 lugemise tükki ja 55 pilti. Hind 20 kop.

Supikeetja.

Pütisepp.

Tuapühkija.

Kalkun

Part.

Luit.

Lõvi.

Koerake.

Karu.

I i s a .

Jeesuse palwe.

Meie Ija, kes Sa oled taewas! Pühitsetud jaagu Sinu nimi! Tulgu meile Sinu riik! Sinu tahtmine jündigu kui taewas, nõnda ka maa peal! Meie igapäewast leiba anna meile tänapäew ja anna meile andeks meie wõlad, nõnda kui meie ka andeks anname oma wõlglastele! Ära saada meid kiufatuse sisse, waid peasta meid ära kurjast! Sest Sinu pärast on riik, wägi ja auu igaweste! Amen.

Hommitu palwe.

Armas taewane Ija! Meie täname Sind, et Sa meid öösel armulikult oled kaitsnud ja kõige kahju eest hoidnud. Pimedus on mööda läinud, walguis on jälle kätte jõudnud. Sinu ilus päikene paistab armjaste kõikide peale, soojendab ja walgustab. Aita, et ka meie oma tegude poolest nii puhtad wõiksite olla, nagu päikene! Aita, et meie kõikidele wõiksite head teha ja rõõmuks olla! Amen.

Palwe enne jõomist.

Armas Iisand! Sina oled helde ja Sinu heldus toidab kõiki, kes elawad ning liiguvad. Dnnista rooga, mis meie praegu oma ihu ramuks wõtame! Amen.

Palve pärast jõumist.

Tänagem Issandat, sest Ta on hea ja Tema heldus kestab igawestel! Issanda teud on suured
Temale toogem auu ja kiitust! Amen.

Õhtu palwe.

Oh kõigewägewam Issand! Meie täname Sind, et meid mööda läinud päeval kõige kahju eest oled hoidnud. Kõik loomad jäewad une hõlmasse puhkama aga Sina, nende Looja, ei maga ega uinu, waid näed öösel niisama selgeste nagu päewal. Sellepärast palume Sind, hoi ja kaitse meid! Saada head inglid meie ümber walwajateks, et meie rahulikuli wõiksime magada ja rõõmuga uut päewa walgust näha saada! Amen.

Wõerad tähed.

C c (tje) räägitakse kui pehme „t“: Carl, Columbus, Cook; aga a, i, ä, ees kui „tje“: Cilicia, Cedri-puu, Sicilia, Cäsarea.

Ch ch (tje=ha) räägitakse kui kõwa „h“, sõna alguses ka kui „t“: Koch, Chaldea, Chiwa, Christus.

Ë ï (ehw) räägitakse kui kõwa „w“: Friedrich, Geografia

Z z (tset) räägitakse kui kõwa „tj“: Zoologia, Zion, Zeitung.

V v (fau) räägitakse muis keeltes kui „w“: Victor, Venus; aga Cassakeeles kui „f“ Vater, vermeiden.

Sch sch (es-tje=ha) heli ei ole mõimalik tähte-
dega tähendada, seda piab õppijale juu sõnaga ette
räägitama Schiller, Schlüsselburg.

Qu qu (ku) räägitakse kui „kw“: Quinte, Qua-
tember, Quartett.

X x (iks)räägitakse kui „ks“: Alexander, Sertus.

Y y (ipjilon) luetakse wähest kui „i“: Lady,
July, Juny wähest kui „ü“: kyna, hynwä; sõna al-
gušes, täišealeliste ees, kui „j“: Yufatan, York.

Ladina keele tähed.

A a B b C c Ch ch D d E e F f G g
A a B b C c Ch ch D d E e F f G g

H h I i J j K k L l M m N n O o P p
H h I i J j K k L l M m N n O o P p

Q q R r S s T t U u V v W w X x Y y
Q q R r S s T t U u V v W w X x Y y

Z z Ä ä Ö ö Ü ü.

z z ä ä ö ö ü ü.

Anna leiba! Eewa mine tupp! Tule sööma! Raiu
puid! Lõika katki! Kes läheb mõisa? Willem sõidab
linna. Kes hakkab kirjutama? Mitu meest sa nägid?
Naine nutab. Saul naerab. Friedrich lueb Zeitungi.
Jaan õpib Geografiat. Ilm on ilus. Hindrek laulab.
Otto wilistab: Uks kääksub. Lõukene lõõritab. Kari
läheb wainule. Kiwi on kõwa.

Arvu tähed eht numrid.

	*	**	**	***	***	****
*	*	*	**	**	***	***
1	2	3	4	5	6	7
üks	kaks	kolm	neli	viis	kuus	seitse
	****		*****		*****	
	****		****		****	
	8		9		10	
	kahete		üheksa		kümme	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Radina keele numrid.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX				
13	14	15	16	17	18	19	20				
XXI	XXX	XL	L	LX	LXX	LXXX	XC	C			
21	30	40	50	60	70	80	90	100			
CC	CCC	CD	D	DC	DCC	DCCC	CM	M			
200	300	400	500	600	700	800	900	1000			

Gesti kirjutuse tähed.

Aa Bb Dd Ee Gg
Hh Ii Jj Kk Ll
Mm Nn Oo Pp Rr
Ss Tt Uu Vv
Ää Öö Üü.

Anna, Eeva, Hans, Ilma,
Jaana, Kai, Liina, Mall, Noora,
Olga, Pärt, Rein, Siim, Tammi,
Uusi, Wiu, Äär, on ilus. Öö
on pime. Üiri maja.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.

Airja märgid.

. **punkt**, üteluise ehk kõne kindel lõpe märk. —
 , **komma**, üteluistes tarvitataw lühike finni pida-
 mise märk. — ; **semikolon**, ehk pool punkt, pikem,
 finni pidamise märk. — : **koolon** näituse märk. —
 — **mõtlemise märk**. — ! **õhkamise märk**, mida
 nende üteluiste järele pannakse, mis õhkamist, käsk-
 mist ja hüidmist tähendawad. — ? **küsimise märk**.
 — „“ **jutumärgid** wähele wõetawate tähtja sõnade
 ehk üteluiste tähendajad. — = **ühenduse ehk lahu-**
tuse märk. — ' **kustutamise märk**. — :: **kordajad**
märgid, mis üteluist mille järel nad seisawad, weel
 teist korda käsiwad lugeda ehk laulda. — [] **O**
klambrid, fulgumise märgid, mille wähele seletaw
 sõna ehk ütelus pannakse. — *† **tähenduse märgid**,
 mis selle sõna juurde pannakse, millest wäljaspool
 juttu pikemalt tahetakse rääkida. — § **jaomärk**
 ehk paragrahw.

Wene trüki tähed.

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд	Ее	Жж	Зз
A a	B b	W w	G g	D d	E e	She she	.Se se
Ии	Іі	Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп
I i	I i	K k	L l	M m	N n	O o	P p R r
Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч	Шш
S s	T t	U u	F f	Cha cha	Tse tse	Tshe tshe	Sha sha
Щщ	Ъъ	Ыы	Ьь	Ъъ	Ээ	Юю	Яя
Scht'cha	Zär	Zeröi	Zerj.	Zetj	E e	Zu ju	Za ja
Өө	Үү	Йй	Њњ				
Öta	Yhitsha	Yskratkoi.					

Wene keele harjutus.

1.

А а, О о, Н н, М м.

Аа Оо Нн Мм

На	но.	Ан-на,	Мán-на,	Мá-ма.
Peal,	aga,	Anna,	mann,	mamma.

2.

Л л И и у у.

Лл Ии Уу

Мá-ло,	МÍ-ЛО,	НУ-ЛÍ,	ÍЛИ,
Pejut,	ar naõ,	nulled,	eht,
Лу-нá,	ЛÍ-ла,	НУ,	МÍ-МО.
Kuu,	kaas,	noõ,	moõda.

3.

Гг, Кк.

Гг Кк

Гó-ло,	Нó-ги,	ГнÍ-ло,	ГлÍ-на,	МНó-го,	Мýка-
Paiaõ,	jalad,	máda,	õawi,	paia,	õahu.
КнÍ-га,	Гнá-ла,	Кáм-ни,	ó-ко,	Мáм-ка,	Ма-ЛÍ-на.
Kaamat.	õaz,	õivid,	õilm,	amm,	maaraõõ.

4

П п, Б б,
Пп Бб

Пáл-ка, Kerp,	бá-ни, šainad,	пá-пá, paapst,	бá-ба, nairе,	бй-ли, Išiwad,	пй-ли. jšiwad.
Бй-ла, šbi,	пи-лá, šaag,	лá-па, šapp,	пý-ли, kuulid,	бу-мá-га, paбер,	гу-бá. mošš.

5.

Т т, Д д.
Тт Дд

Тý-по, Niti,	ду-гá, loož,	тй-на, muda,	дó-ма да, koduš, ja,	ýт-ка, part,	дý-ма. mõte.
Ту-дá, Šinna,	ý-да, õng,	ник-тó, ei keegi,	плá-та, mašš,	ку-дá. šubi.	

7.

Р р, Э э.
Рр Ээ

Рук-á, šäšš,	рá-ки, wäšjad,	пá-ра, paar,	кá-ра, nuššlus,	бý-ри, tormid,	рá-но, warašelt,	э-та. šee.
э-ти, šeed,	э-ра, ajaarwamine,	тру-бá, foršten,	дли-нá, pižkus,	круп-á, tangud,		

7.

В в, ф ф.

Vv Ff

ВÓЛ-ки, ПÍ-во, ФЛá-ги, НÓ-во ВИ-НÓ, Фý-ра.
Sunbid, ðlu, lipud, uuz, wiin, ſðidu-riift.

ДÍ-во, ПРáв-да, бýк-ва, ФИ-Гý-ра.
ðme, ðiguz, táht, wigur.

8.

θ θ, Χ χ.

Θθ Χχ

Θи-тá, Θо-мá, ХУ-лá, Мý-ха, Хý-до, ТРИ.
Táhe nimi, inimese nimi, laituz, kárbes, ſandiste kolm.

Лáт-ка, Нá-до, ý-хо, ПЛÓ-хо, ГЛý-по, rumalašte.
Dnnitene, tarwiš, fõrw, þalwašte,

9.

З з, С с.

Zz Cc

Зи-мá, сÍ-ла, рÓ-за, ли-сá, слÓ-во, зЛО, сá-ло.
Táime jðub, rooz, telane, ſðna, furjus, raſw.

ЗÓ-ло-то, са-дÍ, сÓ-ло-на, стá-до.
Kulb. ištuta, ſoolane, kari.

10

Е е,

Ee

Ъ ъ.

Ъъ

Е-мý, Ё-дá, е-сý, Ёз-дá, дѣ-ло, тѣ-ло, се-лó.
Zemal' šböt, oled, šoit, tegu, ŷeša, šila.

Лѣ-то, мó-ре, пе-рó, сѣ-но, двѣ.
Šuvi, meri, šulg, ŷein, tats.

11

Ю ю.

Юю

Я я.

Яя

Юп-ка, земл-я, кúх-ня, я, я-го-да, я-ма.
Šeilf, maá, šböt, mina, mari ŷaut.

яб-ло-ко, дя-дя, змѣ-я, вар-ю, цѣ-ла-ю.
Šun, onu, nōel-ušš, ŷeban, teen.

12

Ш ш,

Шш

Ж ж.

Жж

Шй-то, жи-тó, рó-шка, лóж-ка, шкó-ла,
Šimmelbud, wilt, šaš, luškaš, šool.

Жйр-но, шâп-ка, жâт-ва, шý-ба, жâ-ра,
Rašwane, mütš, šoituš, šajuš, palawuš.

13

Щ щ *Щщ*, Ч ч *Чч*.

Пé-чка, xʃi,	чáш-ка, ʃaus,	ше-ка́, ʃafe,	пй-ща, toit,	рýч-ка. ʃang.
Щéд-ро, ʃeldeste,	чý-до, ime,	тóл-ще, ʃalʃem,	чис-лó, ariv,	бóч-ка. ivaat.

14

Ц ц, Ы ы, І і, Й й.

Цц *Ыы* *Іі* *Йй*

Цѣ-на́, ʃind,	кú-ри-ца, ʃana,	ли-цó, nāgu,	птй-ца lind,	ýм-ни-ца. tarʃ.		
ý-ли-ца, ʃulits,	мы, meie,	вы, teie	мы-лo, ʃeep,	ры-ба, ʃala	лы-ко, niin,	мой. minu.
ТВОЙ, ʃinu,	лй-ни-я, joon,	пѣ-ни-е-, lauimine,	чай, teevesi,	І-ó-на, Zoonas,	свой- oma.	
	Чтé-ни-е, ʃugemine,	ý-лей, mesiru,	бйб-лі-я. riibel.			

15

Ъ ъ *Ъъ*, Ъ ъ *Ъъ*.

Братъ ʃend,	братъ, wõdta,	столь, laud,	столь, nii palju,	шкапъ, ʃapp,	коль. kui
Шесть, ʃuus,	бранъ, wõdetud	бранъ, riid,	дeнь-ги, ʃaʃa,	скóль-ко. kui palju.	
Тóль-ко, ʃknes,	Семь-я, perefond,	брáть-я, wennad,	свинь-я, ʃiga,	коль. teiwag	

Wene arwu sõnad.

1 одинъ, 2 два, 3 три, 4 четыре, 5 пять, 6 шесть, 7 семь, 8 восемь, 9 девять, 10 десять, 11 одиннадцать, 12 двѣнадцать, 13 тринадцать, 14 четырнадцать, 15 пятнадцать, 16 шестнадцать, 17 семнадцать, 18 восемнадцать, 19 девятнадцать, 20 двадцать, 30 тридцать, 40 сорокъ, 50 пятьдесятъ, 60 шестьдесятъ, 70 семьдесятъ, 80 восемьдесятъ, 90 девяносто, 100 сто.

Nädala päevade nimed.

Воскресѣнье-рühapäev, понедѣльникъ-esmaspäev, вторникъ-teisipäev, среда-kesknädal, четвѣргъ-neljapäev, пятница-reebe, суббота-laupäev, недѣля-pädal.

Jumala kümme käsku.

Esimene käsk: Mina olen Issand, minu Jumal. Sull ei pia teisi jumalaid olema minu kõrval.

Mis see on?

Meie piame Jumalat üle kõige asjade kartma, armastama ja tema peale lootma.

Teine käsk: Sina ei pia Issanda oma Jumala nime asjata juhu wõtma; sest Issand ei jäta seda nuhtlemata, kes Tema nime kurjaste pruugib.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie Tema nime juures ei nea, ei wammu, ei lausu, ei waleta ega peta; waid et meie seda kõige häda sees appi hüiame, palume, kiidame ja täname.

Kolmas käst: Sina piad pühapäewa pühitsema.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie jutlust ja Jumala sõna ei põlga; waid et meie feda pühaks piame, heal mehel kuuleme ja õpime.

Neljas käst. Sina piad oma isa ja oma ema auustama, et sinu käsi heaste käib ja sina kuu elad maa peal.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma wanemaid ja isandaid ei põlga ega wi-hasta; waid et meie neid auu sees piame, neid tee-nime, nende sõna kuuleme, neid armsaks ja kalliks piame.

Viies käst: Sina ei pia tapma.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie ligimese ihule ühtegi kahju ega kurja ei tee, waid et meie teda aitame ja temale head teeme kõige ihu häda sees.

Kuues käst: Sina ei pia abielu rikkuma.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie kasinaste ja puhtaste elame, kõnedes ja tegudes; ja et igauks piab oma abikaasa armastama ja auustama.

Seitsmes käst: Sina ei pia warastama.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese raha ehk wara ei wõta, ei kawala kaubaga ega petise tööga eneste poole ei liju; waid et

meie tema wara ja peatoidust aitame kaswatada ja hoida.

Kahetjas käst: Sina ei pia ülekohut tunnistama oma ligimeese wastu.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimeese peale kawalaste ei waleta, teda ära ei anna, keelt ei pekja, ega kurje kõnesid tema peale ei tõsta; waid et meie tema eest kostame, kõik head temast kõneleme ja kõik asjad heaks kääname.

Ühethjas käst: Sina ei pia himustama oma ligimeese koda.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimeese pärandust ehk koda kawalusega ei plüia ega õiguse nimel eneste poole ei liju; waid et meie teda aitame, et tema jeda enesele wõiks pidada.

Rüüm unes käst: Sina ei pia himustama oma ligimeese naist, julast, ümardajat, weisid ega muud mis tema päralt on.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimeese naist, peret ega weisid ära ei awaltele ega wägise ei wõta; waid et meie neid manitseme, et nemad paigale jäewad ja teewad mis nende kohus on.

Tähendus: Kui laps selle aabitse on läbi õppinud, siis tuleb temale „**Lasste Ingemise raamat**“ osta, mida M. Tõnisson kirjutanud. Selles raamatus on 145 Ingemise tükki ja 55 pilti. H. 20 kop.

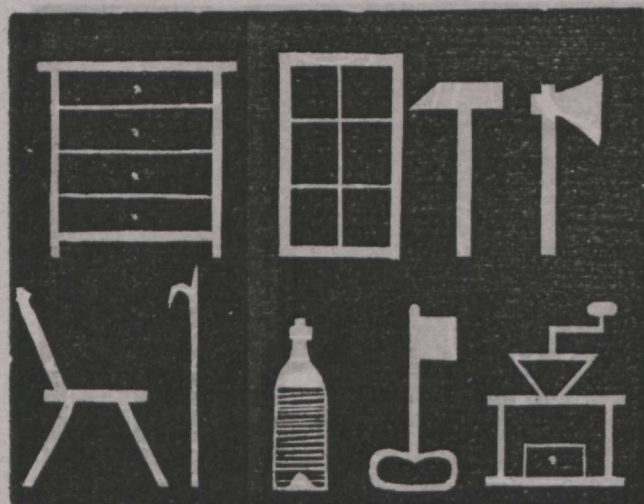
üfs-ford-üfs.

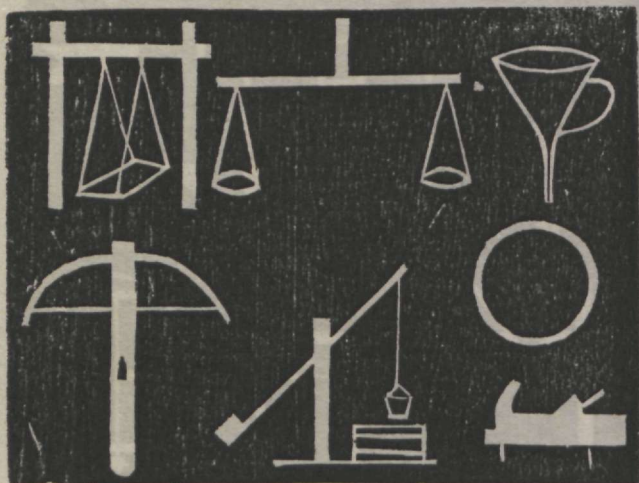
1 ford 1 on 1	1 ford 2 on 2	1 ford 3 on 3
2 × 1 = 2	2 × 2 = 4	2 × 3 = 6
3 × 1 = 3	3 × 2 = 6	3 × 3 = 9
4 × 1 = 4	4 × 2 = 8	4 × 3 = 12
5 × 1 = 5	5 × 2 = 10	5 × 3 = 15
6 × 1 = 6	6 × 2 = 12	6 × 3 = 18
7 × 1 = 7	7 × 2 = 14	7 × 3 = 21
8 × 1 = 8	8 × 2 = 16	8 × 3 = 24
9 × 1 = 9	9 × 2 = 18	9 × 3 = 27
10 × 1 = 10	10 × 2 = 20	10 × 3 = 30

1 ford 4 on 4	1 ford 5 on 5	1 ford 6 on 6
2 × 4 = 8	2 × 5 = 10	2 × 6 = 12
3 × 4 = 12	3 × 5 = 15	3 × 6 = 18
4 × 4 = 16	4 × 5 = 20	4 × 6 = 24
5 × 4 = 20	5 × 5 = 25	5 × 6 = 30
6 × 4 = 24	6 × 5 = 30	6 × 6 = 36
7 × 4 = 28	7 × 5 = 35	7 × 6 = 42
8 × 4 = 32	8 × 5 = 40	8 × 6 = 48
9 × 4 = 36	9 × 5 = 45	9 × 6 = 54
10 × 4 = 40	10 × 5 = 50	10 × 6 = 60

1 ford 7 on 7	1 ford 8 on 8	1 ford 9 on 9
2 × 7 = 14	2 × 8 = 16	2 × 9 = 18
3 × 7 = 21	3 × 8 = 24	3 × 9 = 27
4 × 7 = 28	4 × 8 = 32	4 × 9 = 36
5 × 7 = 35	5 × 8 = 40	5 × 9 = 45
6 × 7 = 42	6 × 8 = 48	6 × 9 = 54
7 × 7 = 49	7 × 8 = 56	7 × 9 = 63
8 × 7 = 56	8 × 8 = 64	8 × 9 = 72
9 × 7 = 63	9 × 8 = 72	9 × 9 = 81
10 × 7 = 70	10 × 8 = 80	10 × 9 = 90

10 ford 10 on 100, 10 ford 100 on 1000.

Sind 10 Kop.

